

CATALANS PEL MÓN

Isidor Cònsul

No voldria caure en cap tòpic ni en afirmacions cofoistes però és cert que només cal treure el nas fora del país i passejar-te per qualsevol ciutat enllà dels Pirineus per trobar que Europa és plena de catalans, que a més n'exerceixen i acostumen a sentir l'orgull de proclamar-ho sempre que en tenen l'ocasió. No fa gaire ho vaig comprovar de manera reiterada a Viena i no em deixaran mentir els companys del Centre Català del PEN que m'hi acompanyaven. Es curiós, poso per cas, adonar-se que un dels restaurants més considerats de la ciutat, **König von ungarn (El rei d'Hongria)** pertany a una nissaga de catalans. I dic nissaga perquè la història s'enfila prop de quaranta anys enrere quan el primer Pere Massana arribà a Viena de cambrer i amb allò que es diu d'una mà al davant i una altra al darrere. La suma de tres factors fonamentals: temps, treball i estalvi han garantit una progressió exemplar i ara comanen un dels indrets més acreditats de la gastronomia vienesa. **König von ungarn**, a més, té valor afegit d'ocupar una part dels baixos de la casa on va viure Mozart entre 1784 i 1787, els anys segons sembla més feliços de la seva existència i on la tradició diu que hi va compondre les **Noces de Figaró**.

Ens vàrem trobar al **König von ungarn** acomboiats pel Doctor Joan Baptista Torelló, prevere de **Peterskirche** (Església de Sant Pere), una església al cor mateix de la ciutat vella, a un tret de fona de la catedral (**Stephansdom**) i considerada un dels exemples del millor barroc vienès. El Doctor Torelló és un humanista de profunda cultura literària, oncle d'un dels components del grup de teatre "Vol Ras" i que, abans d'establir-se a Viena, passà un grapat d'anys a Itàlia. Deu ser per aquesta raó que els vienesos li han capgirat la "ll" del cognom per una "l" geminada i l'anomenen, amb gran respecte, "Herr Doktor Torel.lo". Coses de la fonètica.

Lector devot dels clàssics, bon coneixedor de Verdaguer i amic personal d'Eugenio Montale, Joan Baptista Torelló ens confessava que va col.laborar en la tradició italiana del libreto de la cantata escènica que Manuel de Falla va compondre -obra pòstuma i inacabada- sobre **L'Atlàntida** de Verdaguer. Catalans, doncs, esbarriats pel món però que miren, cadascú a la seva manera, de no obviar ni oblidar la rel més pregona dels seus orígens. Ben a l'inrevés d'altres catalans universals d'ara que porten més aviat esmorteït el blandó de la seva catalanitat. Al mateix restaurant, hi havia fotografies de personatges importants que hi havien menjat i, al peu de la foto, el gargot i la dedicatòria corresponent. Una d'aquestes fotografies era de José Carreras amb el text de la dedicatòria escrit en espanyol. Ben diferent, per posar només un cas, dels compact-disc de Lluís Llach -de producció francesa- que varem veure als aparadors d'algunes botigues de música del centre de la ciutat. El nom i el títol, tot i la productora francesa, respectaven la seva intrínseca catalanitat.

Hi ha maneres diferents d'exercir de catalans pel món i hi ha també diferents maneres d'imaginar-se l'Europa del futur. La immensa riquesa d'Europa és la seva diversitat cultural i lingüística. Per això cal mantenir, per damunt de les llengües franques que fan possible l'entesa (l'anglès, sobretot), la fidelitat i el respecte més estrictes a la riquesa lingüística de les nacions. Aquesta és la meva ceba més personal: insistir que allò que ens diferencia de veritat és el tresor de la nostra llengua i cultura literàries.

Isidor Cònsul